

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Bijbel met uitleg [p.9]
Speciaal voor jou... en voor iedereen

Gereformeerde Gemeente Amersfoort

Op 4 september 1931 ontstaat er in Amersfoort een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Zeist. De meeste leden zijn afkomstig van de plaatselijke Vrije Gereformeerde Gemeente. Na enkele jaren in een gehuurde zaal te hebben gekerkt, neemt ds. J.R. van Oordt op 18 mei 1935 een nieuw kerkje aan de Stovestraat in gebruik. Vanwege

de groei van de gemeente verhuist men in 1963 naar het kerkgebouw van de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt aan de Zuidsingel. In 1993 betreft men de huidige 'Elimkerk' (met 1250 zitplaatsen) aan de Waterdaal. Sinds 1992 wordt de gemeente gediend door ds. W. Visscher. Het aantal leden en doopleden bedraagt 1438.

09/07/2015
jaargang 93

nr **41**

Toch gered

In dit hoofdstuk van Jesaja wordt ons getekend wie de mens is. Dit is het leven van het verbondsvolk in het Oude Testament, maar dit is ook het leven van Gods kerk, met een kleine letter, vandaag. God en Zijn geboden verlaten. Eigen gekozen wegen gaan. Met alle getuigenissen van Gods lankmoedigheid en genade uit verleden tijden. Zo is het bondsvolk Israël. Zij mochten Gods verbond en woorden horen, maar zij verlieten God en Zijn geboden en hebben zich andere goden naar hun lust verkoren.

*...zien niet op de Heilige Israëls en zoeken de Heere niet.
Jesaja 31:1b*

Dan komt God met Zijn oordelen en straffen. Een groot leger uit Assyrië komt richting Jeruzalem en alle volken smelten voor deze grootmacht. Geen volk blijkt bestand. Hoe zal Israël daarop reageren? Zullen ze hun knieën buigen en hun handen uitstrekken naar de Hemel? Nee. Ze gaan rekenen en redeneren en de toevlucht nemen tot aardse middelen. Ze roepen Egypte te hulp, want zij hebben paarden en wagens en ruiters. Zij hebben een machtig leger. O, wat een dwaas volk. Geliefde lezer, als er nood komt in uw leven waar is dan uw verwachting van? Doktoren, techniek, uw geld, uw verstand? De Heere roept in vers 1 een WEE uit over degenen die daarop vertrouwen en steunen. Want de Egyptenaren zijn mensen en geen God, en hun paarden zijn vlees en geen geest. De Heere zal hen doen struikelen en die geholpen worden zullen nederval-

len. Wat is de mens en wat is in hem te prijzen...
Leest u eerst vers 4 eens goed! Daar gebeurt iets wonderlijks. De Heere had rechtvaardig afscheid kunnen nemen van dat volk. Hij had hen over kunnen geven aan het verderf. Om nooit meer naar hen om te zien. Maar dan spreekt de Heere

In Christus heeft God dat schuldige volk, die verlaters van de Heere, aangenomen. En al zoeken ze dan hun heil bij Egypte, toch kan de Heere niet van hen af. Als een jonge leeuw brult de Heere over dit Zijn roof.

ds. M. Joosse
Hendrik Ido Ambacht

tegen Jesaja in vers 4: Gelijk een leeuw en een jonge leeuw brult over zijn buit ... zo zal de Heere der heirscharen nederdalen om te strijden voor de berg Sions en voor haar heuvel. De buit is als een prooi geroofd door God uit de macht en kracht van de hel en de duivel. En die prooi is steeds weer opnieuw geneigd om ervandoor te gaan. Dat is nu het vleselijke bestaan van de mens. Altijd wil die weer terugkeren naar zijn verdorven bestaan. Dat komt bij het bondsvolk openbaar door hun vertrouwen te stellen op de wagens en paarden van Egypte.
De Assyriërs zijn gelijk een menigte herders om de buit die God geroofd heeft uit de klauwen van de hel en de duivel, terug te

In dit nummer

4 Jane Witte-
Welleman [5]

6 Een bedreigende
boodschap

9 Bijbel
met uitleg

2 Toch gered
5 Sabbatsrust op zondag [8]
7 Even maar...
8 Vrienden van Samuel Rutherford [1]
10 Er was herkenning
11 Omzien naar elkaar [1]
12 Christus verheerlijkt
13 Kerknieuws
15 Berichten
16 Kerkdiensten

Het Schatboek [27]

Zondag 24: Weerlegging van de leer van de rechtvaardiging uit de werken

brengen onder de macht van satan. Nu had de Heere kunnen zeggen tegen dat volk: ga dan maar, zoek het dan zelf maar uit. Dan was het voor dat volk verloren. Maar nu zegt de Heere: Ik zal als een jonge leeuw brullen over dat wat Ik geroofd heb. Het is van Mij en het blijft van Mij. De Heere heeft de berg Sions en haar heuvel geroofd. Die berg Sions heeft Hij verkoren om onder de mensen te wonen. Dat is de plaats waar Hij Zijn genade zal openbaren aan verloren mensenkinderen. Daar op die berg is een overblijfsel naar de verkiezing van Gods genade, dat zijn de Sionieten. Daar kan God niet vanaf. Daar is Zijn heilige Naam mee gemoeid. Hoe laag zij het ook laten liggen. En daar op die berg zal het voorzien worden. Dat is ook die heuvel. Het is vanwege die heuvel dat God van die Sionieten niet af kan. Daar op die kruisheuvel is door Gods Zoon, de Heere Jezus Christus, aan Gods welbehagen voldaan. Daar heeft de Borg gehangen om aan alle gerechtigheid genoegdoening te geven. In Christus heeft God dat schuldige volk, die verlaters van de Heere, aangenomen. En al zoeken ze dan hun heil bij Egypte, toch kan de Heere niet van hen af. Als een jonge leeuw brult de Heere over dit Zijn roof. O, wonder van genade. Hier tekent Jesaja dat het zalig worden van verloren zondaren in de eeuwige vredesgedachten van God verklaard ligt. Het is vanwege Gods welbehagen dat Hij van dat volk niet af kan. Het is vanwege die kruisheuvel en het werk dat daar verricht is door Gods eeuwige Zoon. En daarom gaan die Sionieten zalig worden. 180.000 Assyriërs zullen in één nacht sterven. Vers 8: Niet door het zwaard eens mans of door het zwaard van mensen. Nee.. de Heere der heirscharen zal nederdalen om te strijden voor de berg Sions en voor haar heuvel. O, wonder van genade. Mag u/jij dit wonder verstaan? In vers 6 wordt het volk Israël opgeroepen zich te bekeren tot Hem van Wie ze diep afgeweken zijn. O geliefden, zou u zich niet bekeren tot deze God Die zo neerbuigend diep Zijn genade betuigt in dit Schriftgedeelte. Als die bekering werkelijkheid wordt in uw/jouw leven, dan gaat u/ga jij uw/je zilveren afgoden en gouden afgoden verwerpen (vers 7). Dan gaan we zien op de Heilige Israëls en zoeken we de Heere (vers 1). De Heere werke die genade in uw aller leven.

Uit: Zondag 24;
HET SCHATBOEK,
Z. Ursinus, deel 1;
Gebr. Koster,
Barneveld 2013

In de catechismus wordt, nadat de leer van de rechtvaardigmaking van de mens voor God uit Gods Woord Schriftuurlijk verklaard is, zeer terecht de dwaalleer weerlegd die hiermee in strijd is. Daarom wordt in vraag 62 uiteengezet waarom wij niet door de werken, of deels door het geloof en deels door de werken, gerechtvaardigd kunnen worden.

Al onze werken tekort

Het Schatboek noemt tien punten waaraan, naast de genoemde bewijzen in de vorige Zondag, moet worden vastgehouden. We noemen er enkele.

- Al onze werken zijn onvolmaakt, want wij laten veel dingen na die we behoorden te doen, en wij doen veel dingen die we behoorden na te laten. Bovendien vermengen wij ook veel kwade werken met de goede werken die wij doen, en wij doen de goede werken op een verkeerde manier.
- Ook al zouden onze werken volmaakt zijn, dan zijn we nog verschuldigd om ze te doen, en wij kunnen daarmee de vroegere schulden niet betalen.
- De goede werken zijn niet onze werken, maar van God, Die ze in ons werkt.
- Christus zou tevergeefs gestorven zijn.
- Christus zou geen volkomen Zaligmaker zijn, omdat er dan buiten Hem een deel van onze rechtvaardigheid en zaligheid zijn zou.

Bevindelijk geleerd

Hieruit blijkt dat onze goede werken onze gerechtigheid voor God of een deel daarvan niet zijn of kunnen zijn. De meest heilige mannen hebben dit altijd erkend. Job spreekt: 'Zo ik mij rechtvaardig, mijn mond zal mij verdoemen; ben ik oprecht, Hij zal mij toch verkeerd verklaren' (Job 9:20).

En David: 'En ga niet in het gericht met Uw knecht; want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn' (Ps. 143:2). Zo ook Daniël: 'Wij werpen onze smekingen voor Uw aangezicht niet neder op onze gerechtigheden, maar op Uw barmhartigheden, die groot zijn' (Dan. 9:18).

Gods oordeel

Als de meest heilige dienaren van God, met wie de heiligste onder ons niet eens te vergelijken is, zó Gods oordeel hebben afgebeden, laten wij daaruit dan afleiden wat ook wij behoren te doen. Laten wij dus hieruit leren onze ogen zó op Gods oordeel te slaan dat wij veel liever beven dan ons ijdel verheffen. Als er een vergelijking onder mensen gemaakt wordt, gebeurt het gemakkelijk dat iedereen meent iets te hebben wat een ander niet behoort te verachten. Toch zal ons vertrouwen direct bezwijken en vergaan als wij tot Gods gerechtigheid komen. Zolang het gezicht van onze ogen de dingen van deze aarde aanschouwt, ontleent het daaraan bepaalde bewijzen voor een scherp gezichtsvermogen. Maar als het zich tot de zon opheft, wordt het door haar te sterke glans totaal verduisterd. Zo vergaat het ook onze ziel, als zij voor Gods gerechtigheid gebracht wordt.

Laten wij onszelf dan niet met een ijdel vertrouwen bedriegen. Want als door zulk onderwijs onze hoogmoed niet bedwongen kan worden, zal de Heere ons antwoorden wat Hij eertijds tegen de farizeeën zei: 'Gij zijt het die uzelfen rechtvaardigt voor de mensen; maar God kent uw harten; want wat hoog is onder de mensen, is een gruwel voor God' (Luk. 16:15) [p. 869-870].

Jane Witte-Welleman [5]

Op 9 januari 1945 overlijdt Jaantje Witte, op de leeftijd van veertien jaar en vier maanden. In "Uit genade zalig" beschrijft haar moeder op ontroerende wijze haar ziek- en sterfbed.

J.P. Sinke,
Krabbendijke

De volgende dag dachten we dat ze een weinig beter was, hetwelk de dokter ook meende. Ik zei tot haar: 'Jaantje, nu is het net of je wat beter bent, hè?' Hoe ze mij toen aankeek, kan ik nooit vergeten. Ze zei: 'Denkt u dat?' Ik zei: 'Ja, je keel is wat lichter en je neus toch ook.' Ze zei: 'Ja, dat is zo, maar toch, moeder, ga ik sterven' (...)

In de hierop volgende nacht verergerde haar ziekte. Ze had het bang, want het sloeg op haar hart. Toen was het einde nabij. Die laatste nacht dat wij bij haar waakten, was ze benauwd van alle zijden. Vader en ik stonden bij haar. Zo veel ze dan nog kon, riep ze uit: 'O vader, o moeder, kunt u niet nog eens voor mij tot de Heere roepen? O Heere, wees mij zondaresse genadig! Toen vielen wij op onze knieën neer en de Heere deed de deuren des hemels zó wijd voor mij open, dat ik niet kon wachten tot mijn man begon te bidden. Ik mocht haar bij mijn lieve Jezus neerleggen, alleen pleitend op Zijn eigen Woord, dat Hij er toch om gebeden wilde zijn. Ik besloot mijn zuchten met deze woorden: 'Doch niet mijn, maar Uw wil geschiede. Amen.' O kinderen, als de nood waarlijk hoog is, dan is ons gebed niet lang, dan zijn het maar noodkreten die naar de hemel vliegen. Toen vader en ik van onze knieën opstonden, lag Jaantje zeer stil. Wij durfden geen van beiden iets zeggen. Dit duurde zo omtrent enige minuten en toen keek ze mij aan. Ik zei: 'Lieveging, wat doe je?' Zij antwoordde: 'O moeder, o vader, hoort u dat lieve gezang niet?' Wij antwoordden: 'Nee mijn kind, wat hoort ge dan voor gezang?' O, hoe verwonderd waren haar ogen. Ze zei: 'Dat is op aarde niet te verklaren. Ik ben nu niet meer bang hoor vader en moeder, ik ben nu niet meer bang. Nu zal ik niet lang meer hier zijn, nog enkele uren.'

Toen de zon opging keek ze naar buiten en zei: 'Hoe licht is het nu moeder.' Ik antwoordde: 'Ja, mijn kind, het zonnetje schijnt op de daken op de sneeuw.' Toen sprak ze: 'O, hoe schoon hè. Moeder, nu moet u dit aan Betje geven en dat aan Maria. Ach, wat bemoei ik me nog met dat aardse; laat het maar doen hoor.'

Toen kreeg ze 's middags om twaalf uur een hevige hartaanval, waarin ze mij om de hals vloog en het eerste versje uit Psalm 51 bad:

*Genô, o God, genô, hoor mijn gebed;
Verschoon mij toch naar Uw barmhartigheden;
Delg uit mijn schuld, vergeef mijn overtreden;
Uw goedheid wordt noch paal, noch perk gezet.
Ai, was mij wel van ongerechtigheid;
Mijn schuld is zwaar, ik heb Uw wet geschonden;
Zie mijn berouw, hoor, hoe een boet'ling pleit,
En reinig mij van al mijn vuile zonden.*

Ze deed in haar benauwdheid zelf haar handen samen en zei: 'Dat is nu sterven.' Maar het zakte weer weg. Dit herhaalde zich de hele namiddag tot bij vijf uur. Om drie uur zong ze nog Psalm 25:7:

*De verborgenheid des HEEREN
Is den mens geopenbaard,
Die God vreest en houdt in eren,
En Zijn verbond wel bewaart.*

Mijn man moest dicht bij haar zijn om het te kunnen verstaan. Ze wilde nog iets zeggen, maar kon niet meer duidelijk zijn. Ik vroeg: 'Moet dat versje er helemaal bij?' Waarop ze 'ja' knikte en dan is het zo:

*'Mijn hart ende mijn gemoed
Op den HEER' hen alleen zetten;
Want Hij maakt vrij mijnen voet
Uit all' der godd'lozen netten.'*

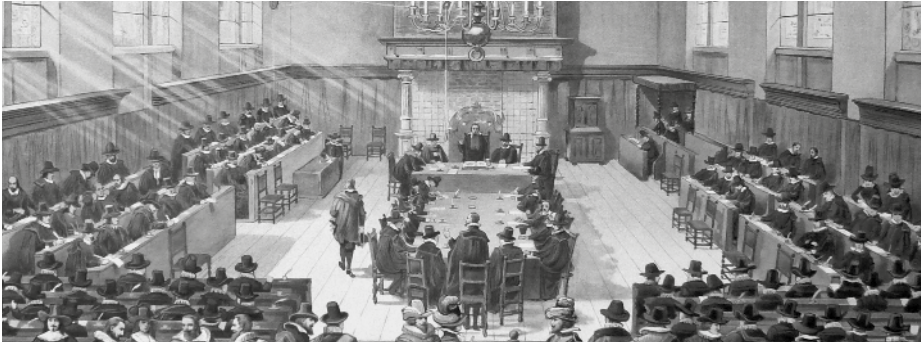
O kinderen, als de nood waarlijk hoog is, dan is ons gebed niet lang, dan zijn het maar noodkreten die naar de hemel vliegen.

Maar dit kon ze niet meer zingen of zeggen. Toen heeft ze oma en haar zusjes nog een hand gegeven. Om kwart over vijf vroeg ze om water. Haar vader liet ze wat drinken, waarna ze weer met heldere stem sprak: 'Dank u wel, vader, dit is het laatste wat ik op aarde nodig heb'. Daarna ging ze weer stilliggen. Om half zes stak ze haar armen naar boven en... was ze niet meer. Op de negende januari 1945 stierf ze in de leeftijd van veertien jaar en vier maanden. Zo heeft ze geleefd en zo is ze gestorven!

(wordt vervolgd)

Jane Witte-
Welleman

Sabbatsrust op zondag [8]

In de vorige aflevering stonden wij stil bij de verscherpte discussie over de sabbat in het begin van de zeventiende eeuw. De zaak werd aanhangig gemaakt op de Synode van de Dordrecht (1618-1619).

kand. W.A. Zondag,
Nunspeet

In de morgenzitting van 17 mei 1619 werd voorgesteld om een “vriendelijke conferentie aan te stellen, en meteen te overwegen of niet enige zekere algemene regelen met gemene toestemming zouden kunnen begrepen en gesteld” waarmee alle partijen zouden kunnen leven totdat een volgende synode dieper op de materie zou kunnen ingaan (Acta Synode, 163^e zitting). Dat gelukte. Reeds tijdens de middagzitting werden de volgende ‘regels’ aan de synode voorgelegd en door de synode aanvaard:

1. In het vierde gebod van de goddelijke Wet is iets ceremonieels en iets moreels.
2. Ceremonieel is geweest de rust van de zevende dag na de schepping, en de strenge onderhouding van dezelfde dag, die het Joodse volk bijzonder opgelegd was.
3. Moreel, dat een zekere en gezette dag de godsdienst zij toegeëigend, en daartoe zoveel rust als tot de godsdienst en heilige overdenking deszelfs van node is.
4. Zijnde de Sabbat der Joden afgeschaft, moeten de Christenen de Zondag solemnelijk [= plechtig] heiligen.
5. Deze dag is sedert de Apostelen in de oude Katholieke Kerk [de vroeg Christelijke kerk] altijd onderhouden geweest.
6. Dezelfde dag moet alzo de godsdienst toegeëigend worden, dat men op dezelfde [dag] moet rusten van alle slaafwer-

ken [uitgezonderd degene, die de liefde, en de tegenwoordige noodzakelijkheden vereisen], mitsgaders van alle zodanige recreatieën [= vermaken], die de godsdienst verhinderen.

Het voornemen werd uitgesproken dat een latere nationale synode de ‘regels’ met betrekking tot de zondag als rustdag verder zou gaan uitwerken. Maar die ‘latere’ nationale synode is nooit gekomen. Wel hebben de provinciale synoden na 1619 steeds naar deze regels verwezen. Dat gebeurde ook tijdens de Synode van de Afscheiden kerken bijeen te Amsterdam in 1836. Wel voegde laatstgenoemde synode eraan toe dat de gemeenten “*ernstiglijk worden vermaand tot getrouwe heiliging van de rustdag des nieuwen verbonds, als zijnde de dag des Heeren; zullende, buiten de werken der barmhartigheid en liefdadigheid, de wekelijkse arbeid en nering stilstaan, opdat niet de toorn des Heeren over zijn gemeente grotelijks ontsteke wegens de schending van de sabbat*”. Ook kwamen de ‘Afscheidenen’ tot een vertroostende overweging voor mensen die materiële schade zullen lijden tengevolge van het rusten op zondag: “*Terwijl zij, die wegens arbeid of nering bezwaard zijn, getrouwelijk gewezen zullen worden op de onwankelbare en onfeilbare beloftenissen des Almachtigen, die wegen en middelen genoeg heeft, om hen te verzorgen van dagelijkse nooddrift, die, wegens inachtneming Zijner*

heilige geboden, schade aan have of goed moeten lijden van de ongelovige wereld, en die zelf armoede en gebrek genadiglijk gebruiken wil tot vernedering, loutering en heiliging Zijner gemeente.” Het is goed dat onze werkgevers die hun bedrijven op zondag gesloten houden, hiervan kennis nemen!

Was met de Dordtse Synode een einde gekomen aan het debat over het houden van de rustdag in relatie tot het vierde gebod? Het antwoord luidt ontkennend. Zo’n 35 jaar nadien ontstond aan de Leidse Academie een felle discussie tussen de ‘Voetiaan’ Johannes Hoornbeek (1617-1666) en Johannes Coccejus (1603-1669). De aanvankelijk goede verhouding tussen beide theologen verslechterde tengevolge van een hoogoplopend conflict over de uitleg van het sabbatsgebod. (Zie onder andere W.J. van Asselt, *Johannes Coccejus, Portret van een zeventiende-eeuws theoloog op oude en nieuwe wegen*, Groen 1997). In de collegezaal en in zijn geschriften verdedigde Coccejus (en met hem Heidanus) de opvatting dat met de instelling van de sabbat in Genesis 2 niet werd bedoeld een speciale dag ten opzichte van de andere dagen af te zonderen. Nee, met de sabbat zou het gaan om de heiliging van de *gehele* tijd.

De oorsprong van het sabbatsgebod was daarom niet verankerd in de *schepping*, maar in de *woestijnreis* van het volk van Israël. Daarbij dacht Coccejus speciaal aan de inzameling van het manna, dat op de zevende dag niet nodig was, omdat op die dag het manna ontbrak (Exodus 16 vers 26). Hij meende dat hij hiermee niets anders verkondigde dan hetgeen altijd door ‘de kerk’ was beleden.

Overigens maakte deze kijk op de sabbat deel uit van Coccejus’ dieperliggende visie over de waardering van verbonden onder het Oude Testament en onder het Nieuwe Testament (zoals uiteengezet in zijn *Summa Doctrina* in 1660). Fel verzet hiertegen bood onder andere Hoornbeek die geheel in de ‘heersende’ lijn van de Nadere Reformatie dacht. De kwestie liep uiteindelijk zo hoog op dat door de gedeputeerde Staten van Holland en West-Friesland een resolutie werd aangenomen, inhoudende dat elke discussie over het sabbatsgebod verboden werd! Voor Coccejus hoefde het ook niet meer. Hij was inmiddels “moe gestreden”. Als Hoornbeek tegen het discussieverbod in toch weer een nieuwe publicatie over de sabbat laat verschijnen, schrijft Coccejus aan zijn schoonzoon: ‘Hoornbeeks bedoeling is duidelijk. Ik zal hem niet meer antwoorden, Heidanus evenmin. De Staten hebben alle polemische geschriften verboden...’

Een bedreigende boodschap

Een predikant uit Noord-Ierland moet in augustus voor de rechter verschijnen omdat hij in een kerkdienst de islam betitelde als een 'satanische godsdienst'. Een Duitse dominee lag begin dit jaar onder vuur omdat hij in een preek had gezegd dat de islam niet bij Duitsland hoort. Hebben deze beide predikanten het recht om te zeggen wat ze gezegd hebben? Of mogen we niet meer zeggen dat de christelijke godsdienst de enige ware godsdienst is en dat alle andere godsdiensten valse godsdiensten zijn?

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

De predikant uit Noord-Ierland wordt ter verantwoording geroepen omdat hij daarmee een bedreigende boodschap zou verspreiden. Dat is in strijd met de communicatiewet. De predikant, dr. McConnell, noemt de aanklacht die tegen hem is ingediend, een teken van 'vervolging die christenen in het Verenigd Koninkrijk bedreigt. Hij heeft die bedreigingen al eerder ondervonden. De Duitse dominee, Olaf Latzel, zei onder andere: 'Er is maar één ware God, we kunnen geen gemeenschapelijkheid met de islam hebben'.

Laten we ons er niet over verwonderen dat zij die uitkomen voor hun christelijke levensovertuiging het steeds moeilijker zullen krijgen.

Politiek niet correct

Vandaag mag je deze dingen niet meer zeggen. Het zou politiek niet correct zijn; het zou discriminerend en zelfs bedreigend zijn. We gaan maar voorbij aan het feit dat in moskeeën de meest vreselijke dingen worden geroepen over joden en christenen, maar daar praat je maar niet over. Dat valt kennelijk onder de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst. Christenen moe-

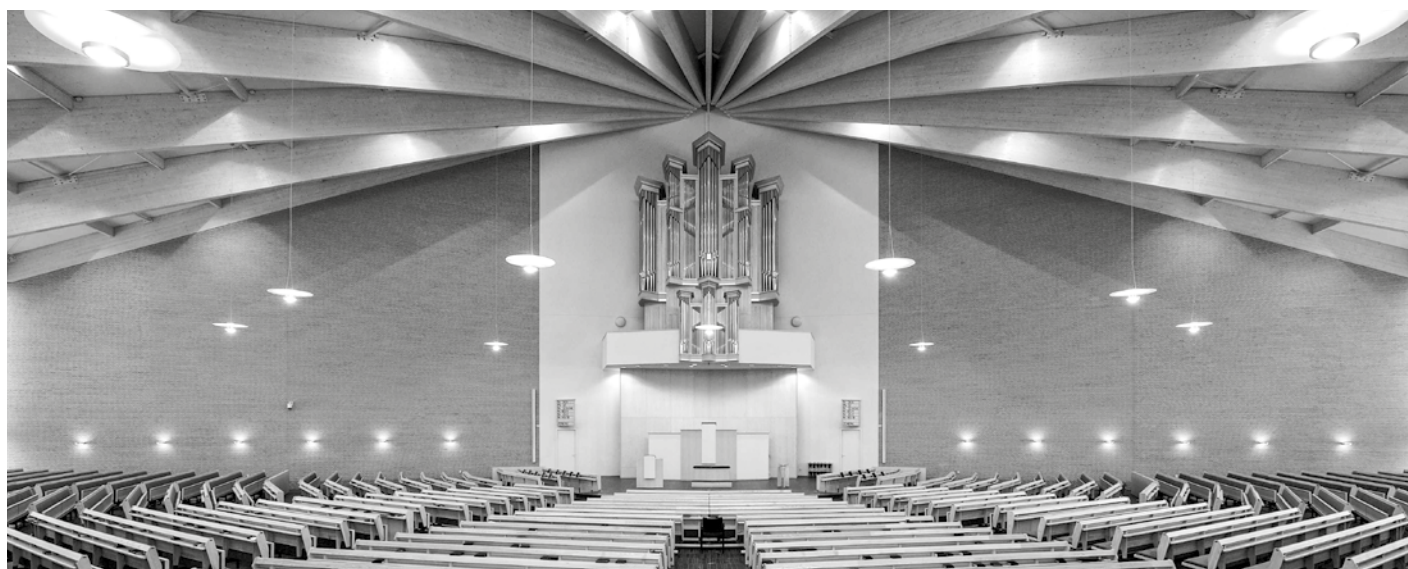
ten maar ophouden in het openbaar uit te komen voor hun godsdienstige opvattingen. Houd dat maar binnenshuis.

Calvijn

Het is maar goed dat Calvijn niet geleefd heeft in onze tijd. Ik vrees dat hij dan allang achter de tralies zou hebben gezeten. Calvijn heeft het bijvoorbeeld in een preek over Genesis 14:20-24 over Turken, Joden en roomsen die de naam van God misbruiken. Van de Turken zegt hij dat ze aanbidden wat ze in hun hersenen verzonnen hebben. Ze lasteren de levende God. Wie de Zoon niet heeft, heeft ook de Vader niet. De minachting van Christus als het levende beeld van God is niet anders dan een belediging van de majesteit van God. Onder de naam van God aanbidden de Turken een duivel. En in zijn commentaar op Jesaja 25:9 schrijft Calvijn: 'En daarom, al beroemen de Joden, de Turken (Mohammedanen) en de overige gelovigen er zich op dat ze God aanbidden als de Schepper van hemel en aarde, toch knielen ze voor een god van eigen fantasie. (...) Ze tasten in de duisternis rond en vereren in plaats van God hun fantasie-producten. Kortom, buiten Christus om is elke religie vals en van voorbijgaande aard, en zijn alle religieuze handelingen te verafschuwen, en inderdaad te veroordelen'. Het zijn uitspraken die er niet om liegen.

Valse godsdienst

Wat hebben deze beide predikanten nu eigenlijk verkeerd gedaan? Hebben zij opgeroepen tot geweld, of gezegd dat moslims in een concentratiekamp moeten worden gezet? Dat ze moeten worden uitgeroeid? Nee, ze hebben zich gehouden aan hun

Blij of dankbaar?

Spannende en rommelige weken, die laatste van het cursusjaar. Dat herinner ik me nog goed van de tijd dat ik werkzaam was binnen het voortgezet onderwijs. Examens en herkansingen, uitreiking van diploma's, blijdschap en teleurstelling, afsluitende toetsen, vergaderingen en rapporten, opruimen en afscheid nemen. Dat was cursusjaar 2014/2015!

Over die diploma-uitreiking gesproken... Dat is voor leerlingen, ouders en onderwijsgeevenden toch altijd weer een speciale gebeurtenis. Iets unieks in een mensenleven. Een afsluiting van een levensperiode waarin er in het jonge leven veel verandert, vier, vijf of zelfs zes jaar. Het kan natuurlijk ook om een andersoortige onderwijsvorm gaan. Maar, zeg maar van het twaalfde tot het achttiende levensjaar. Een diploma ook als bekroning van de inzet, niet alleen gedurende het laatste (examen)jaar, gebleken. Op weg naar vervolgonderwijs of werken, of een combinatie daarvan. Op zoek naar de ontwikkelingen van de zo zeer verschillende gaven van hoofd, hart en handen. Of een combinatie daarvan. Vragen in het jonge leven als: Wie ben ik? Wat kan ik? Wat wil ik? Wat mag ik? Op zoek naar een plaats in de samenleving, wat in deze jaren - zeker in bepaalde sectoren - niet altijd zo eenvoudig is. Vragen waarop min of meer zelfstandig een antwoord moet komen. Eén van de eerste wat bewustere keuzen, waarvan de consequenties ook zelf gedragen moeten worden.

Nu gaat het me om de diploma-uitreiking. Van harte gefeliciteerd! Allereerst wanneer we terugzien: wat is het een voorrecht als we Gods zorgende en helpende hand mogen opmerken bij het ontvangen van een diploma. Hopelijk was er gebed voor. En dan is gebleken: De Heere hoort het geroep van jonge raven en nu blijkt in mijn leven duidelijk: Hij hoort ook het gebed van jonge mensen. Met de vraag: waaraan heb ik dit verdiend? Zeker als er niet of veel te weinig om gevraagd is. Dan wordt het resultaat nog onbegrijpelijk! Want de vraag dringt: wat hebt ge dat ge niet ontvangen hebt? Het is een concreet bewijs van Gods onverdiende zorg en zegen. Met welk doel? Gedenk aan je Schepper! Hij Die je het leven, de adem, de gaven, de mogelijkheden gáf. En wat krijgt Hij daarvoor nu terug? Onze belijdenis durft het zo uit te drukken: '... dat Hij ook alle mensen onderhoudt en regeert naar Zijn eeuwige voorzienigheid en door Zijn oneindige kracht, om de mensen te dienen, teneinde de mens zijn God diene...' (NGB 12). God dient jou, met het doel dat jij God zult dienen. Denk daar eens meer aan! Waar blijf je met je diploma op zak? Trots met de borst vooruit of in stilte op de knieën voor je Schepper en Weldoener? Allemaal beweldadigd - allemaal een diploma zouden we zeggen - maar er ging er maar één met de weldaad terug naar de Weldoener. Daarom de vraag van de Alwetende na de diploma-uitreiking: waar blijf je ermee? Waar zijn die anderen, die negen van de tien (Luk. 17: 17)? Hoor je bij de ene dankbare(!) Samaritaan? Of bij die negen die alleen maar blij waren en hun Weldoener vergaten? Voel je het verschil tussen dankbaarheid en blijdschap? Dankbaarheid eindigt aan de voeten des Heeren: 'dit ben ik niet waard, dit heb ik verzondigd'. Blijdschap gaat met de weldaden steeds verder van God af. Zeg eens eerlijk... hoe is het?

v. A.

geloofsopvatting en in dat verband hun uitspraken gedaan. Het is juist in hen te prijzen dat ze zich zo hebben uitgelaten. Misschien wel radicaal, maar als Calvijn zegt dat de Turken de duivel aanbidden, is het niet vreemd dat McConnell de islam betitelt als een 'satanische godsdienst'. God kan toch op geen andere wijze worden gekend dan in en door Christus? En als men van Christus niet wil weten, dan kun je toch niet beweren dat die godsdienst ook een ware godsdienst zou zijn? Het gaat niet om haat tegen de moslims, maar om de leer van de islam. Velen denken daar vandaag de dag helaas anders over. In dat licht kan ook het pleidooi gezien worden om een christelijke feestdag in te ruilen voor een islamitische feestdag.

Het is nog een wonder dat in ons land geen processen zijn gevoerd tegen predikanten die in hun preek de islam als een valse godsdienst betitelen.

Gevangenschap

Het is uiteraard wel van belang dat we bij het aan de orde stellen van deze dingen gepaste woorden gebruiken. Alles, ook onze preken - of ze nu wel of niet rechtstreeks uitgezonden worden - ligt in een mum van tijd op straat. Laten we ons er echter niet over verwonderen dat zij die uitkomen voor hun christelijke levensovertuiging het steeds moeilijker zullen krijgen. Het is alles voorzeggd. Het is nog een wonder dat in ons land geen processen zijn gevoerd tegen predikanten die in hun preek de islam als een valse godsdienst betitelen. En als dat gaat gebeuren, zijn we dan bereid om daarvoor ook te lijden, misschien zelfs gevangenschap te ondergaan? Ds. McConnell zegt dat hij liever de cel in gaat dan zijn uitspraken te herroepen. 'Ik ben 78 jaar en heb een slechte gezondheid, maar de cel vormt geen bedreiging voor mij'. We bidden hem toe dat hij iets mag ondervinden van het Woord van Christus zelf: In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen (Joh. 16:33). Wie zal in eigen kracht staande kunnen blijven?

Vrienden van Samuel Rutherford [1]

Marion M'Naught, de burgemeestersvrouw van Kirkcudbright

Samuel Rutherford was een pastoraal man, voor bedrukten en door onweder voortgedrevenen, voor hen die niet verzekerd waren van hun aandeel in Christus, voor bekommerden en kleinen in de genade.

J. van 't Hul,
Lieren

Zodra hij maar ritselingen van de Geest bemerkte, bij mensen die last hadden van hun onbekeerlijkheid en van hun harde hart, dan spoorde hij vrijmoedig aan het heil in Christus te zoeken. Als hij maar overtuigd was van waarzaligmakend werk in iemands ziel, dan sprak hij tot zijn vrienden ruim van de beminlijkheid van de Koning: 'Grijpt moed; als u vermoeid wordt, zal Hij u met uw kruis dragen. Nog een korte poos en u zult de zaligheid van God zien'. Een van de vriendinnen van Rutherford was Marion M'Naught. Zij was de dochter van een landheer in Kirkcudbright, een dorp in de buurt van Rutherfords gemeen-

Samuel
Rutherford

te Anwoth, in zuidwest Schotland. M'Naught was gehuwd met William Fullerton, burgemeester van Kirkcudbright, maar behield in haar huwelijk haar meisjesnaam, iets wat in die tijd niet ongebruikelijk was.

Rutherford was met zijn gezin in 1627 nog maar net gearriveerd in Anwoth, toen Marion M'Naught zich aandiende in de pastorie. Ze wilde graag kennis met hem maken. Het was het begin van een levenslange vriendschap. Hij schreef haar in totaal niet minder dan 47 bevindelijke brieven. Het zijn stuk voor stuk brieven waarin Rutherford zich in zijn hart laat kijken, bij de ziekte van zijn vrouw, over zijn eigen duistere dagen, over Gods oneindige goedheid, over de liefde van Christus en over het verval van de kerk: 'Zijt gij ontroerd wegens het verval van Gods Kerk? Dat gebroken schip zal te land komen, omdat Jezus de loodsmans is'.

Die zorg over de kerk deelden ze samen. Rutherford schrijft daarover: 'Onze kerk, mevrouw, is in verval. Zij is als Efraïms koek. Zij is oud en grijs, nabij het graf, en niemand neemt het ter harte. Haar wijn is zuur en bedorven. Als de vrouw van Pinehas nu nog leefde, zou zij wel in barensnood vervallen en sterven, bij het zien dat de ark is genomen en dat de eer uit ons Israël is weggevoerd'. Na de eerste kennismaking tussen Rutherford en M'Naught verliepen de contacten voor het merendeel per brief. Een van de eerste dingen die Rutherford over haar schreef was: 'Geloofd zij de Heere, dat ik in Gods goedertierenheid in dit land zulk een vrouw gevonden heb, aan welke Jezus liever is dan haar eigen hart'.

Vele malen nam M'Naught deel aan de avondmaalsbedieningen in Anwoth. Die werden tweemaal per jaar gehouden, vaak in de open lucht op het kerkhof rond de kleine Old Kirk. Ze duurden meestal vier dagen. De eerste dagen waren gewijd aan voorbereiding, zelfonderzoek en inkeer. Op de dag des Heeren was er de bediening. Op maandag was er een dankdienst en nabetrachting, waarna de mensen terugkeerden naar hun gehuchten, boerderijen en huizen. Bij die gelegenheden schreef Rutherford vaak naar M'Naught, om haar persoonlijk uit te nodigen: 'Ik vertrouw dat u de Zoon van God die dag zult zien en ik durf u in Zijn Naam tot Zijn banket uit te nodigen. Menigmaal bent u in Zijn huis goed onthaald. (...) Reeds lang staat deze fontein open voor ons. Heere Jezus, sluit ze niet weer toe voor ons. Ik ben bedroefd om onze verlaten kerk. Toch durf ik niet anders dan te vertrouwen dat, zo lang er hier nog enige van Gods verloren penningen zijn, Hij de kaars niet zal uitblazen. De Heere plaatse goede kandelaars in Zijn huis en verwijdere de blinde lichten'.

Toen Rutherford in de herfst van 1636 werd verbannen naar Aberdeen, schreef hij aan M'Naught: 'Ik maak het goed en mijn ziel is welvarend. Ik ervaar dat Christus bij mij is. Ik ben niemand tot last. Mij ontbreekt niets. Alles en iedereen lacht mij toe. Zoet, zoet is het kruis van de Heere. Ik overwin mijn zwaarmoedigheid. De liefdevolle blikken van mijn Bruidegom maken mijn vermoeide ziel vet. Ik ga spoedig naar het paleis van mijn Koning te Aberdeen. Tong en pen en verstand kunnen mijn vreugde niet uitdrukken'. Vanuit de gevangenis in Aberdeen schrijft hij haar: 'Het gaat goed met mij. De gevangenis is een paleis voor mij, een eetzaal waar ik met Christus mag aanzitten. Over de goedheid van mijn Christus is niets teveel gezegd. (...) Heb maar geen vrees voor de mensen, want de wormen zullen hen eten. Bidden en geloven, nu Christus u schijnt af te wijzen, is iets groters dan het vroeger was. Als straks de stonde slaat, sterf dan in het geloof en met de belofte van Christus in de hand!'

Marion M'Naught stierf in 1643. Ze ligt begraven op de begraafplaats van Kirkcudbright.

(wordt vervolgd)

Bijbel met uitleg

*Speciaal voor jou...
en voor iedereen*

In de boekhandel ligt een bijzondere Bijbel. De Bijbel is sowieso heel bijzonder! Het is ook nog steeds het meest verkochte boek ter wereld. Het is het onfeilbare Woord van de levende God (2 Petr. 1:19). Een Boek (het enige) uit de oudheid, waarvan de Schrijver nog steeds leeft!

ds. M. Karens,
Werkendam

Het is verblijdend dat door de samenwerking van zes kerkverbanden deze Bijbel met uitleg - na twee jaar hard werken door circa 125 personen - tot stand mocht komen. Het resultaat is een fraaie en keurig verzorgde uitgave. Deze Bijbel bevat gewoon de GBS-editie van onze Statenvertaling. Daarnaast zijn in dit boek opgenomen een uitvoerige inleiding op alle Bijbelboeken, een korte toelichting bij elk Bijbelvers, circa 800 kaders met extra uitleg, ruim 200 landkaarten, circa 30 infographics en uitleg van moeilijke woorden in de Bijbeltekst, de berijmde Psalmen en de belijdenisgeschriften. Het geheel is uitgevoerd in full colour en verkrijgbaar in verschillende uitvoeringen. De bedoeling wordt duidelijk toegelicht: 'God verandert niet. Wat Hij heeft laten opschrijven in het Grieks en Hebreeuws verandert evenmin. Maar de cultuur en de taal veranderen wel. Zo komt het dat veel ouderen en jongeren in de 21^e eeuw niet altijd meer de woorden van vier eeuwen geleden begrijpen of weten uit te leggen. De vraag rijst: Hoe houden we de Bijbel leesbaar, in het bijzonder met het oog op onze jongeren? Die vraag leidde ertoe om te komen tot een uitgave van de Bijbel - met behoud van de betrouwbare tekst van de Statenvertaling - met uitleg en toelichting. Het voornamelijk doel was dat ieder persoonlijk op reis naar de eeuwigheid God zou kunnen horen spreken in zijn eigen taal'. We hopen van harte dat deze uitgave mag dienen om onze jongeren - in een tijd vol verwarring - te bewaren bij de vertrouwde Statenvertaling. Onze jeugd is gediend met deze betrouwbare Bijbel met uitleg. Ook om de band met de taal van onze belijdenisgeschriften en liturgische geschriften te behouden. Om een brug te slaan naar de rijke schatten die de Heere in de geschiedenis aan de kerk in Nederland heeft gegeven. Bij de presentatie van deze Bijbel met uitleg op 29 mei j.l. in Amersfoort is opgemerkt dat deze uitgave niet is bedoeld als vervanging van de kanttekeningen bij de Statenbijbel. In het voorwoord lees ik: 'De uitleg van de tekst is gestempeld door het theologische denken zoals verwoord in de kanttekeningen bij de Statenvertaling. De kanttekeningen zelf zijn niet in deze uitgave overgenomen omdat er al andere edities bestaan waarin dat is gedaan. Want het blijft zeer nuttig om deze inhoudsvolle kanttekeningen te betrekken bij de uitleg van Gods Woord'. Onder deze laatste zin wil ik een dikke streep zetten. Laat de Bijbel met uitleg voor jou en u een brug slaan om een band te leggen naar het 'oude goud' van o.a. de kanttekeningen.

Dat deze Bijbel met uitleg voor onze jongeren - én ook voor ouderen - tot eeuwige zegen mag zijn. De Bijbel is het enige middel om tot de zaligheid te komen. Ook bij deze Bijbel met uitleg blijft natuurlijk de grote Uitlegger, de Heilige Geest, de eerste Schrijver, noodzakelijk. De Heilige Geest wil immers door middel van het Woord wedergeboorte, geloof en bekering werken.

Deze uitgave verdient een plaats in elk huis, maar ook op het bureau, bij het bed en vooral geopend in de handen van elke jongere. 'Onderzoekt de Schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben en die zijn het, die van Mij getuigen' (Joh. 5:39). Bij deze tekst een voorbeeld van de toelichting voor jou: 'Onderzoekt de Schriften' klinkt als een bevel, maar kan ook worden vertaald als een constatering dat de Joden de Schriften onderzoeken. Jezus keurt dat goed. Die Schriften zijn het immers die van Hem getuigen. Alleen met die Schriften in de hand weigeren zij om tot Jezus te komen en in Hem het leven te vinden. Ouders, grootouders, volg het goede voorbeeld van de projectleider ouderling G. Roos (in het RD): Ik heb voor al mijn kinderen en kleinkinderen een exemplaar van de "Bijbel met uitleg" besteld. Het is mijn dagelijks gebed dat ze de Heere leren kennen en ik hoop dat deze Bijbel daarin een schakel mag zijn.

Deze Bijbel is te koop in verschillend formaat, al vanaf € 39,95. Geef, neem en lees! In de vreeze Gods, met een biddend hart, eerbiedig en aandachtig, met een geestelijk oordeel (ds. A. Hellenbroek).

Er was herkenning

ds. C. Vogelaar,
Grand Rapids

Het is al meer dan een maand geleden dat we een kort bezoek aan het oude vaderland mochten brengen. Er gaat wel wat door je heen als je op dezelfde preekstoel, bij de laatste dienst voor terugkeer naar Amerika, mag staan die je in 1969 opging, om je eerste preek te lezen. Er was een indruk van de trouw van de onveranderlijke God, Die je niet weggestuurd, maar al die jaren daarna in Zijn liefdedienst geholpen heeft.

Wanneer was er de laatste ontmoeting met de Heere? Is er vaak niet meer praten en preken erover dan beleving?

Er was soms herkenning van degenen die toen, net als jezelf, jong waren, maar nu ook in de avond van het leven gekomen zijn. Vaak echter was die herkenning er nauwelijks, omdat mensen in de loop van zoveel jaren soms heel wat veranderd zijn. Over die herkenning wil ik het echter nu niet hebben. Er kan en mag, gelukkig zelfs in onze tijd, ook geestelijke herkenning zijn.

Weinig glans

Zo las ik vanmorgen in een meditatie van de hand van een geliefde medebroeder iets waar ik het zo van harte mee eens was. Het was me uit het hart gegrepen, toen ik las: 'O, waarom straalt er zo weinig glans van de kinderen Gods? Waarom wenden jongeren en ouderen zich van de kerk af? Is het omdat ze zo weinig met Jezus verkeert?'

Dan is het inderdaad de droevige realiteit dat de ontmoeting met Hem zo weinig plaatsvindt en dat we Hem zo aan Zijn plaats laten en er ook geen levend gemis van Hem is. Wanneer de verborgen omgang met de Heere zo weinig praktijk is, zal dat door anderen gezien worden. Ook door onze jeugd. Dan gaat er geen geur of smaak van de Kerk uit. Maar tegelijk komt er dan wel de vraag in je eigen hart: Hoe is dat nu bij mij? Wanneer was er de laatste ontmoeting met de Heere? Is er vaak niet meer praten en preken erover dan beleving?

Dan moet je jezelf veroordelen. En we moeten van onze verkeerde gesteldheden maar geen kenmerken van het ware gaan maken. Dat leert de Heere ons door Zijn Geest toch niet. Maar dan worden we schuldenaar voor Hem. Ons hart, vervuld met heilbespiegelingen, zou toch vaker en

helderder het lied van Sions grote Koning moeten zingen.

Toch voel je verwantschap, geestelijke herkenning, als je eens iets leest van anderen die maar niet zo tevreden met zichzelf kunnen zijn. Die weten van zelfverfoeiing en zelfmishagen.

De laatste tijd heb ik nogal eens zitten lezen in brieven die de voormalige slavenhandelaar, maar door God tot een monument van Zijn ontfermende liefde in Zijn dienst gesteld, John Newton geschreven heeft. Wat zet hij zichzelf daarin laag neer, verfoeit hij zijn vleselijkheid, zijn trots, zijn dwaasheid, maar ook wat geeft hij hoog op van zijn Koning. Van Hem Die veel schoner is dan de mensenkinderen.

Wat lees en hoor je zoiets graag. Dat verfoeien van zichzelf en roemen in vrije gunst alleen. En dan is het nog steeds zo, ook in onze bange en gevaarlijke tijd: 'Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een arm en ellendig volk; die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen'. Zo arm en ellendig dat ze zichzelf soms niet kunnen verklaren. Maar soms worden ze verklaard.

Christus alleen

Gisteren kreeg ik een briefje van een oude vriendin. Ze had iets gelezen wat haar getroffen had en wat ze daarom graag wilde doorgeven. Het waren maar een paar woorden uit een meditatie over Efeze 3:8: 'Mij, den allerminste van al de heiligen, is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus'. Ik geef ze hier vertaald weer, in de hoop op instemming en herkenning.

'O, om van Christus alleen te spreken! Dit is het onderwerp dat zowel zaad voor de zaaier als brood voor de eter is. Dit is de gloeiende kool voor de lippen van de spreker, en de looper voor het hart van de hoorder.'

Mocht de Heere dat Zijn knechten en Zijn volk maar veel willen geven. Een hartelijke begeerte de dierbare Christus te verhogen, Zijn Naam te vermelden. Hij is het, Hij alleen. De getrouwe Zaligmaker van een weerbarstig, onverbeterlijk volk. Zijn Naam is voor 't oprechte gemoed van al Zijn gunstvolk toch onuitsprekelijk zoet.

Mag die herkenning er bij u, bij jullie, ook zijn? Er is nog plaats onder Zijn banier. Voor kreupele soldaten, voor tollenaars en zondaars. Hij wil voor zulke dwazen een getrouwe Leidsman zijn.

Omzien naar elkaar [1]

Een Bijbelse opdracht

Ruim veertig jaar mag Helpende Handen vanuit de Gereformeerde Gemeenten de belangen van mensen met een beperking en hun ouders behartigen. Mensen met een beperking maken net als mensen zonder beperking deel uit van de kerkelijke gemeente. Er zijn in de Bijbel verschillende voorbeelden waaruit blijkt hoe er voor mensen met een beperking gezorgd moet worden. Nu de overheid zich steeds meer terugtrekt en steeds meer aan mensen en hun (kerkelijk) netwerk overlaat, is het van belang om ons te bezinnen op onze plaats ten opzichte van onze hulpbehoevende medemens.

H.J. Colijn, directeur
Helpende Handen

Het voorbeeld van de Barmhartige Samaritaan is voor alle mensen een voorbeeld van hoe om te zien naar onze naaste.

Sinds de zondeval is de mens geneigd vooral aandacht voor zichzelf te hebben. Dit wordt al snel duidelijk, namelijk door Kaïns antwoord op de vraag van de HEERE: 'Waar is Abel, uw broeder?' Kaïn geeft hierop het veelzeggende antwoord: 'Ben ik mijns broeders hoeder?' (Genesis 4). Hij geeft aan zich niet verantwoordelijk te voelen voor zijn broer(s) welzijn). Van nature zijn wij niet anders en zijn we niet geneigd voor onze medemens te zorgen. Wanneer vanuit de kerkenraad of een vrijwilligersorganisatie de vraag tot

ons komt of we iets willen doen voor die man met een beperking of die vrouw die problemen heeft, zeggen we dan niet vaak: 'Ik heb geen tijd', of: 'Ik ben daar niet toe bekwaam'?

We zijn allemaal druk met ons eigen leven en zien onze verantwoordelijkheid niet. De Heere Jezus geeft immers Zelf aan wat het grote gebod is. Wanneer de wetgeleerden bij Hem komen en Hem vragen: 'Wat is het grote gebod in de wet', dan antwoordt Hij hen: 'Gij zult liefhebben den Heere, uw God, met geheel uw hart, en met geheel uw ziel, en met geheel uw verstand. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede aan dit gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten' (Matthéüs 22). De Heere Jezus geeft hier aan dat het in ons leven gaat om het liefhebben van Hem en vandaaruit het liefhebben van onze naaste.

Van nature zijn we hiertoe niet in staat. Maar als we door genade iets mogen kennen van de liefde van en tot Christus, dan blijkt dat uit de vruchten: omzien naar onze naaste. Dan zullen we het voorbeeld van David navolgen en, zonder dat de ander daartoe waardig is, omzien naar onze naaste. David zag immers, om zijn vriend Jonathans wil, om naar Mefibóseth (2 Samuël 9), zonder dat hij hiertoe verplicht was. Zie, hier een voorbeeld van onverdiende naastenliefde.

Omzien naar mensen in nood en mensen die ondersteuning nodig hebben, is niet alleen een taak voor kerkenraadsleden, kerkelijke contactpersonen of vrijwilligers (o.a. van Helpende Handen). Alle gemeenteleden zijn geroepen zich voor hun naaste (zowel binnen als buiten de kerkelijke gemeente) in te zetten. Hoewel het slechts door genade mogelijk is iets van christelijke barmhartigheid te tonen, ontslaat dit ons niet van de plicht barmhartigheid te betonen aan hen die dat nodig hebben. Het voorbeeld van de barmhartige Samaritaan is voor alle mensen een voorbeeld van hoe om te zien naar onze naaste.

Jongeren en ouderen kunnen elk op hun eigen manier zorgen voor mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben. Denk daarbij concreet aan het doen van boodschappen voor de buurman, het af en toe binnenlopen bij die eenzame buurvrouw of eens een spelletje doen met die buurjongen met een beperking.

Wanneer de vraag gesteld wordt of kerken een verantwoordelijkheid hebben richting de samenleving, of dat eerst en vooral gekeken moet worden naar de eigen gemeente, kan het antwoord gevonden worden in Galaten 6. Daar schrijft Paulus: '...laat ons dan goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs'.

Deze tekst zegt ons om voor *alle* mensen te zorgen die onze hulp en bijstand nodig hebben (kanttekening 44), maar het meest (dus niet: ten eerste) aan de gelovige christenen..., en het zou onbehoorlijk zijn dat zij, die tot één huis behoren elkander honger en gebrek zouden laten lijden (kanttekening 45).

Wat zou het groot zijn als we vanuit die houding, bij een zich steeds meer terugtrekkende overheid, mogen omzien naar elkaar, zowel binnen als buiten de kerkelijke gemeente, opdat de zegen van de Heere over ons zou mogen komen, zoals David verwoordt in Psalm 133: 'Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook tezamen wonen..., want de Heere gebiedt aldaar den zegen en het leven tot in der eeuwigheid'.

Jongeren en ouderen kunnen elk op hun eigen manier zorgen voor mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben.

Christus verheerlijkt

Recent verscheen het lezenswaardige boek "Christus verheerlijkt", een tweede bundel met een briefwisseling tussen arenraapster Ruth Bryan en maaier ds. A. Triggs. De schoonheid en dierbaarheid van Christus staan in deze brieven centraal. Onderstaand fragment uit een brief van de arenraapster, gericht aan de maaier, is daarvan een helder voorbeeld.

M.H.P. Roos,
Alblasserdam

Ik kom tot u geliefde broeder, met dank voor de preken en uw brief, die welriekend waren van de goede geuren van Zijn Oliën. Ik hoor graag over Hem, en u die uitgekomen bent om boodschapper te zijn, wordt bevoorrecht met een diep inzicht in de heerlijkheden van Zijn Persoon en liefde van Zijn hart. U kunt deze dingen beter onder woorden brengen dan zo iemand als ik. Dat de Heere van de oogst Zijn maaiers opdracht geeft om zoveel handvullen met opzet voor mij te laten vallen, daarover verwonder ik mij grotelijks. Ook verbaas ik mij erover dat ik met etenstijd zo dikwijls aan hun zijde neerzit en eet totdat ik verzadigd word, en de Naam prijs van Hem Die wonderlijk bij mij gehandeld heeft!

Achterin het boek is ook de geschiedenis van het 17-jarige zigeunermeisje van Sherwood opgenomen. Ruth Bryan stuurde dit verhaal naar zielenvriend ds. Triggs die hierover in één van zijn brieven schrijft: 'Dank u wel dat u mij die kernachtige geschiedenis van Gods soevereine genade en barmhartigheid met betrekking tot het zigeunermeisje gestuurd hebt. Ik moest ervan wenen voor het aangezicht des Heeren.'

De briefwisseling tussen het zigeunermeisje Mathilde en de heer Hervey, die haar op een zondagmorgen aansprak, nemen we gedeeltelijk over:

'Lieve vriend, misschien bent u de jonge vrouw vergeten met wie u een gesprek voerde op de Common (open veld), in de buurt van Nottingham, verschillende

maanden geleden. Maar mocht u mij vergeten zijn, ik ben u niet vergeten. Sinds die tijd ben ik erg ziek geweest, en in grote moeilijkheden en nood. Ik heb nu te horen gekregen dat ik niet veel dagen meer te leven heb, omdat ik mij in de laatste fase van tbc bevind. Ik heb het gevoel alsof ik niet gelukkig kan sterven zonder u te laten weten hoe dierbaar Jezus Christus voor mijn ziel geworden is.

De kostbare woorden die u tot mij gesproken hebt op de Common, zijn voor mijn arme ziel kostbaarder geweest dan duizend werelden ooit geweest konden zijn. Dag en nacht dacht ik haast dat ik uw lieflijke stem kon horen, die steeds weer opnieuw verklaarde: 'Dit is... alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.' O! gezegend, duizendmaal gezegend zijn die woorden geweest voor mij, arm schepsel, sinds u ze mij aanwees. O, hoe goed en genadig was de Goddelijke goedheid van God, die uw voeten op die gezegende zondagmorgen naar de Common leidde om te spreken met mij, een arme, zwervende zigeunerin'.

Naar aanleiding hiervan schreef Hervey aan Mathilde deze brief:

'Mijn lieve Mathilde, ik heb je brief ontvangen, en de inhoud heeft mij zo getroffen dat ik nauwelijks weet hoe enkele woorden tot je te richten. Ik vind het buitengewoon jammer dat de afstand zo groot is, want als dat niet zo was, zou ik spoedig bij je zijn om je sterfbedgetuigenis van je eigen lippen te ontvangen en je sterfbedkussen zachter te maken. Ik weet dat er Eén bij je zal zijn - je eigen gezegende Zaligmaker - Die alle genade en troost zal

De schoonheid en dierbaarheid van Christus staan in deze brieven centraal.

toedienen waar je huidige omstandigheden om vragen. Ik verblijd mij met jou dat we elkaar op die 'gezegende zondagmorgen' ontmoetten op de Common. Er was geen 'toeval of

geluk' mee verbonden, maar alles vond plaats overeenkomstig de Goddelijke beschikkingen en oneindige liefde. O, laten we dan de goedheid en wijsheid van God bewonderen en aanbidden!

Mijn lieve zuster in Jezus, je gaat nu door het donkere dal van de schaduw des doods, maar je gezegende Jezus is bij je, het licht van Zijn aangezicht straalt over je ziel en Zijn tegenwoordigheid verdrijft alle somberheid en duisternis. Je leunt op de arm van jouw Jezus en ervaart dat Hij sterk is om te ondersteunen en te verlossen. Zo onwankelbaar als de heilige heuvel, en zo vast als bergen zijn, zo vast als een rots zal de ziel rusten, die leunt, o Heere, op U.

Ik schrijf met grote ontroering. Mijn lieve Mathilde, vaarwel. Mag het de almachtige God behagen de koorden van de natuur zachtjes te ontbinden, en je een rijke ingang toevoegen in de gewesten van de eeuwige dag.

"Christus verheerlijkt" (briefwisseling tussen een maaier en een arenraapster), uitg. Brevier, Kampen; ISBN 978 9491583 674; 283 blz.; € 24,90.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Gouda (voor de zending in Albanië):
ds. R.A.M. Visser te Terneuzen.

Bedankt

Voor Barneveld-Zuid:
ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;
Voor Dirksland:
ds. C. Sonneveld te Krabbendijke.

COMMISSIE CATECHESE

Zoals bekend zal binnen afzienbare tijd van twee nieuwe catechisatiemethoden het eerste deel verschijnen. De ene methode is gebaseerd op de Heidelbergse Catechismus, de andere op het boekje van ds. Hellenbroek.

Alle kerkenraden hebben eind juni hierover een brief ontvangen.

We willen hen eraan herinneren dat in de week van 1 september aan alle gemeenten een presentexemplaar van deel 1 van beide methoden zal worden toegezonden.

Er zal een bestelformulier bijgevoegd worden, waarop u kunt aangeven welke methode(n) en welke aantallen u wilt bestellen, alsook het aantal benodigde Handleidingen. U kunt uw bestelling rechtstreeks bij de uitgever doen, maar ook is levering via uw plaatselijke boekhandel of wederverkoper mogelijk.

Bij de commissie kunt u **niet** bestellen!

VERSLAG VERGADERING P.S. NOORD-WEST 30 APRIL 2015

Aan de vooravond van de vergadering ging ds. G. Heijkamp, preses van de P.S. in 2014, voor in een bidstond. Hij bediende daarbij het Woord uit Jes. 41:10 met als thema: 'Gods spreken tot een vrezend volk'. De punten hierbij waren: Gods aanspraak; Gods toezegging en Gods hand.

Namens de roepende gemeente van Leiderdorp opende ds. G. Heijkamp als consulent de vergadering met een korte meditatie over Openb. 6:12 tot 7:3. Het moderamen bestond uit ds. G. Heijkamp, preses; ds. J.J. van Ekeveld, assessor preses, ds. W. Visscher, eerste scriba, C. Vonk Noordegraaf, tweede scriba en J.W. van Dijke, quaestor. Nadat door de afgevaardigden van de andere Particuliere Synodi de groeten waren overgebracht,

werd een ingekomen brief van Sirjon besproken waarin werd voorgesteld om de voordracht voor afgevaardigden vanuit iedere classis in de Raad van Advies niet langer via de P.S. te laten verlopen maar rechtstreeks vanuit de classis te doen. De Synode stemde met dit voorstel in. Deze keer zijn de voorgestelde personen vanuit de drie classes nog door de P.S. voorgedragen voor benoeming of herbenoeming.

De rapporten opgesteld door de deputaten art. 48 van de D.K.O. die een vergadering van de andere P.S. hadden bijgewoond, werden doorgenomen. Er was ook een rapport van de deputaten art. 49 D.K.O. die het peremptoair examen van kand. H.A. van Zetten hadden bijgewoond.

Door het vertrek van ds. A.J. de Waard is er een vacature ontstaan bij de secundi deputaten art. 49 van de D.K.O. Om een goede verdeling over de classes te verkrijgen werd door het moderamen voorgesteld om deze vacature thans niet in te vullen, maar deze mede in verband met de overkomst van ds. G.J.N. Moens open te laten. Benoeming kan op de volgende P.S. plaatsvinden.

Vervolgens werd een voorstel van classis Amsterdam besproken om zich te bezinnen op de indeling van de classes. Ds. Heijkamp gaf voor de bespreking van dit punt de leiding over aan de assessor preses, daar hijzelf bij de opstelling van het voorstel betrokken was. De classis-indeling is in een classisvergadering enkele malen aan de orde geweest. Dit niet zozeer naar aanleiding van het aanwezig zijn van maar één predikant, maar vooral ook door de vele kleine gemeenten. Hierbij is het soms al moeilijk de ambten te vervullen, laat staan dat de weinige ambtsdragers ook nog in de gelegenheid zijn om andere taken buiten hun gemeente op zich te nemen. Daardoor wordt er vaak een beroep gedaan op dezelfde personen uit grotere kerkenraden. Spreiding van werkzaamheden en verantwoordelijkheden is daardoor moeilijk realiseerbaar. De classis Amsterdam stelt daarom aan de P.S. voor om een commissie te benoemen die de mogelijkheden binnen de P.S. inventariseert, maar eventueel ook voorstellen benoemt die grensoverschrijdend zijn. Indien daar aanleiding toe is, kan de P.S. besluiten om dit punt naar de G.S. te sturen. De vergadering neemt

dit voorstel over en benoemt een commissie bestaande uit zes personen, van wie twee uit iedere classis. De bedoeling is dat de bevindingen van de commissie op de P.S. in 2016 besproken zullen worden.

Het financieel verslag over 2014 en de begroting voor 2015 werden goedgekeurd. Op de vraag of de (doop)leden van Randburg en Carterton voor de financiële bijdrage bij de classis Utrecht zijn geteld, antwoordde de quaestor, dat dit niet het geval is.

De classis Gouda is aan de beurt de volgende vergadering van de P.S. te beleggen. De gemeente van Boskoop wordt aangewezen om op 21 april 2016 om 10.00 uur de P.S. Noord-West bijeen te roepen. De bidstond zal op 20 april om 19.30 uur in Boskoop worden gehouden, waarin de preses ds. G. Heijkamp hoopt voor te gaan.

De vergadering wordt door ds. J.J. van Ekeveld op de gebruikelijke wijze beëindigd.

C. Vonk Noordegraaf, tweede scriba

VERSLAG VERGADERING PART. SYNODE OOST, 21 MEI 2015 TE RIJSSSEN-NOORD

Op de avond voorafgaand aan de vergadering, is een bidstond gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Rijssen-West. Hierin ging voor de preses van de vorige synode, ds. A. Schreuder van Rijssen-Zuid. Hij bediende het Woord uit Jes. 63:17.

Als predikant van de roepende kerk van Rijssen-West opent ds. J. van Laar de vergadering, op de gebruikelijke wijze. Na gehouden stemmingen worden verkozen tot preses ds. A. Schreuder, tot assessor preses ds. A. Schot, tot scriba ds. F. Mulder en tot assessorscriba oud. J.T. van den Berg. Als quaestor is door een vorige vergadering benoemd oud. K.H. de Heer.

Ds. S. Maljaars, ds. W. Silfhout en ds. J.J. van Ekeveld brengen als deputaten art. 48 DKO groeten en zegenwensen over namens respectievelijk de PS Zuid, de PS Zuid-West en de PS Noord-West.

Ingekomen is een verzoek van de Raad van Advies van Sirjon om te komen tot vereenvoudiging van de procedure van benoeming tot leden van deze raad. Deze zouden dan direct door de desbetreffende classes worden voorgedragen in plaats van zoals thans

VAN DE REDACTIE

De Saambinder zal niet verschijnen op **30 juli a.s.**

Het nummer van **23 juli a.s.** zal dus voor **twee weken** gelden.

het geval is via de particuliere synoden. De PS kan zich met dit voorstel verenigen.

De vorige PS had het bestuur verzocht om een nieuwe beleidsvisie op te stellen in verband met de mogelijke consequenties voor de steunstichting van de veranderingen in de zorg. Het bestuur deelt de PS mee dat aan dit verzoek nog niet kon worden voldaan, mede omdat het noodzakelijke overleg met DMZ nog niet heeft plaatsgevonden. Dit overleg zal binnenkort worden gevoerd. De PS verzoekt het bestuur om in ieder geval voor de volgende PS de gevraagde beleidsvisie voor te leggen. Tevens wordt het bestuur verzocht om alsnog te voldoen aan het verzoek van de vorige PS om te komen tot een vereenvoudiging van de financiële controle en de wijze van bestuurs-samenstelling en daartoe zo nodig een voorstel tot statutenwijziging te doen.

De verslagen van deputaten art. 48 DKO inzake de bezoeken gebracht aan de andere particuliere synoden worden onder dankzegging aan de rapporteurs aanvaard.

In verband met een ontstane vacature worden tot primus resp. secundus-deputaat art. 48 DKO benoemd ds. K. Boeder en ds. A.P. Baaijens en tot secundus-deputaat art. 49 DKO ds. J. van Laar.

De classis Kampen stelt voor een instructie aan de eerstvolgende Generale Synode te zenden waarin bepleit wordt om zo mogelijk tot kostenbesparing te komen met het oog op een lastenverlichting voor de gemeenten. Tevens zou aan de GS moeten worden voorgesteld de thans gebruikelijke omslagmethode per lid en dooplid te wijzigen en te komen tot een gedifferentieerd bedrag dat voor doopleden lager zou moeten zijn, zulks met het oog op het ontzien van kinderrijke gemeenten. Dit voorstel leidt tot een brede bespreking. De vergadering besluit het voorstel niet over te nemen voor zover betreft het verzoek tot kostenbesparing. De vergadering overweegt daarbij dat de verschillende deputaatschappen reeds trachten de lasten zoveel mogelijk te beperken en dat sommige daadwerkelijk tot verlaging van lasten zijn gekomen, terwijl ook de door iedere Generale Synode ingestelde Financiële Commissie op het niveau van de lastendruk zeer attent pleegt te zijn.

Wat het voorstel tot aanpassing van de omslagmethode betreft, wordt vanuit de synode betwijfeld of de voorgestelde differentiatie in de omslag werkelijk tot een oplossing van de gesignaleerde problemen zou leiden. Wel acht de vergadering het zinvol op dit punt wat nader onderzoek te doen. Er wordt derhalve een kleine commissie ingesteld die aan de volgende PS zal rapporteren, zodat desgewenst op dit punt alsnog een voorstel aan de GS kan worden gedaan. De gemeente Barneveld-Zuid wordt aangewezen om de Synode bijeen te roepen op donderdag 12 mei 2016 te Barneveld-Centrum. De bidstond zal worden gehouden op 11 mei 2016 te Barneveld-Zuid. De preses van deze vergadering, ds. A. Schreuder hoopt daarin voor te gaan.

Ds. A. Schot eindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze.

J.T. van den Berg, assessor scriba

VERSLAG VERGADERING CLASSIS BARNEVELD 12 JUNI 2015

Opening

Namens de roepende kerk van Ermelo opent ds. P. Melis de vergadering op de gebruikelijke wijze. Uit de gemeente Scherpenzeel wordt het volgende gememoreerd. Op 11 maart was ds. A. Verschuure 12½ jaar predikant. Op 13 maart was ouderling C. Renes 40 jaar ambtsdrager, twee jaar als diaken en 38 jaar als ouderling. Vanuit de gemeente De Valk-Wekerom wordt gememoreerd dat ds. B.J. van Boven

op 18 maart j.l. 12½ jaar aan de Valk-Wekerom verbonden was. Diaken D. Bouw was op 29 april j.l. 25 jaar ambtsdrager.

Vervolgens staat de preses stil bij het voorgelezen Schriftgedeelte Jes. 55, in het bijzonder bij de verzen 8 en 9: *'Want Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen, spreekt de HEE-RE. Want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, alzo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen, en Mijn gedachten dan ulieder gedachten.'*

Moderamen

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. D. de Wit, assessoren ds. P. Melis en ds. G. Beens, oud. J.M. van Koeveringe en scriba oud. K. Karels.

Emeritaat ds. G. Mouw

Na enkele hartelijke inleidende woorden van de preses op dit agendapunt wordt aan ds. G. Mouw, die ter vergadering aanwezig is, de gelegenheid gegeven zijn aanvraag om emeritaat toe te lichten. Daarop spreekt ds. Mouw de vergadering met zeer hartelijke woorden toe. De dominee spreekt erover diep geroerd te zijn door de woorden uit het openingswoord over Jesaja 55 vers 8 en 9. Het is een ingrijpende weg om te gaan en alles predikt ons de kortstondigheid van het leven, maar in de weg die de Heere gaat, mag kennelijk Zijn nabijheid ervaren worden. Ook in het verlaten van de pastorie en het betrekken van een andere woning. Een mens zou aan duizend tongen niet genoeg hebben om de grote werken Gods te vermelden. Ds. Mouw zegt allen hartelijk dank, de preses van de roepende kerk en van deze vergadering in het bijzonder voor alle hartelijkheid in de gesproken woorden. Vervolgens spreekt de ouderlingafgevaardigde van Uddel, waarbij hij gewaagt van de pijn die bij dit afscheid gevoeld wordt. Er was en is een broederlijke band en de kerkenraad mag zich hartelijk verbonden weten aan de prediking van de scheidende leraar. De Heere geve dat de vrucht ervan nog openbaar mag komen. Vanuit de overige afgevaardigden is er geen behoefte opmerkingen te maken, waarna de deputaten artikel 49 van de Particuliere Synode Oost de gelegenheid krijgen het woord te voeren. Mede namens ds. A. Schot spreekt ds. A. Schreuder enkele hartelijke woorden. Het advies van de deputaten artikel 49 is om ds. G. Mouw op de meest eervolle wijze emeritaat te verlenen. Hierna spreekt de preses dat met verdriet, maar ook met verwondering, aan ds. G. Mouw op de meest eervolle wijze emeritaat wordt verleend, waarna de acte van emeritaat wordt voorgelezen, ondertekend en aan ds. G. Mouw overhandigd. Op verzoek van de

SCHEP MOED DOOR TE ZIEN OP DE GROTE ZONDEN VAN ANDEREN DIE OOK VERGEVING EN GENADE HEBBEN GEVONDEN.

JOHN BUNYAN

preses wordt ds. G. Mouw staande nog toegezongen Psalm 89 vers 8.

Commissie Catechese

Op vrijdag 4 september 2015 om 19.30 uur zal er in het kerkgebouw van de gemeente in Barneveld-Centrum een bijeenkomst zijn voor de catecheten en andere ambtsdragers over de nieuwe catechisatiemethode. Ds. B.J. van Boven, lid van de Commissie Catechese, is gevraagd deze avond te leiden.

Aanwijzen roepende kerk

De volgende classis zal worden samengevoerd door Kootwijkerbroek.

De datum daarvoor is vrijdag 11 september 2015.

Sluiting

Oud. A. Verschoor van de roepende kerk Ermelo eindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze.

K. Karels, scriba

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2015

• Pag. 242, **gemeente KOOTWIJKERBROEK**. Het adres en het telefoonnr. van de koster, E. van den Brink, zijn gewijzigd in resp.: Kosterijweg 24, 3774 BH Kootwijkerbroek, tel. 06 11329071.

• Pag 348, **gemeente SCHERPENZEEL**.

Contactpersonen voor Gehandicaptenzorg zijn nu:

mevr. W. de Ridder-Versluis, Ginkelseweg 10, 3956 KJ Leersum, tel. (0343) 481464 en mevr. L. Vogelaar-Kruis, Biezenkamp 2, 3925 TL Scherpenzeel, tel. (033) 2774560.

Contactpersoon voor Dovenzorg is nu:

dhr. C. van de Lagemaat, Berkhorst 9, 3925 LN Scherpenzeel, tel. (033) 2774695, e-mail: cvandelagemaat@kliksafe.nl

• Pag. 364, **gemeente TERNEUZEN**.

Het juiste e-mailadres van de scriba van de diaconie, J.J. den Hollander is: j.hollander@gergemterneuzen.nl

Berichten

GEDIPLOMEERDE CGO-STUDENTEN

In het cursusjaar 2014-2015 hebben de volgende studenten een diploma aan de hbo-opleiding van de CGO behaald: Voor de opleiding tot godsdienstleraar slaagden:

- mw. J. Bakker (Hoogvliet)
- dhr. J. Jansen (Rijssen)
- mw. W. de Jong-Koetsier (Apeldoorn)
- dhr. K.J. Mussche (Leusden)
- mw. M. Nieuwenhuis (Zwaanshoek)
- dhr. B.J.W. Noorlander (Barneveld)
- mw. J. van der Vis-Star (Aarlanderveen)

Voor de opleiding tot kerkelijk pastoraal werker slaagden:

- dhr. H. van Dam (Moerkapelle)
- dhr. J.L. van Dam (Hoevelaken)
- dhr. T.E. van Ekeris (Den Dolder)
- dhr. L. Huisman (Dordrecht)
- dhr. J.H. Seppenwoolde (Ecuador)

Voor de Algemene Variant (AV) slaagden:

- mw. J.H. Doornebal-de Kruijf (Woerden)
- dhr. J.P.H. Duijster (Wijk en Aalburg)
- dhr. B.M. van Heezik (IJsselstein)
- dhr. J.M. Lindhout (Gouda)
- dhr. A. Ploeg (Barneveld)
- dhr. W.G. van Reenen (Leerdam)
- dhr. D.J. Verheul (Kloetinge)
- dhr. P.C. Vlot (Dordrecht)

DRIESTAR EDUCATIEF ZOEKT LID RAAD VAN TOEZICHT

Vanwege het vertrek van ds. G. Clements uit

de raad van toezicht is Driestar educatief op zoek naar een kandidaat die lid is van de Gereformeerde Gemeenten, bij voorkeur met een theologische achtergrond. Kijk voor meer informatie op: www.driestar-educatief.nl/vacatures

ZENDINGSMARKT REGIO KAMPEN

Markt op **woensdag 5 augustus** op de locatie van de kerk van de Geref. Gemeente te Hoogeveen, Coevorderstraatweg 50 te Noordseschut. Opening: 9.30 uur door ds. J.B. Zippro. Sluiting: 14.30 uur. Voor de kinderen zijn er verschillende activiteiten. Informatie bij dhr. G. van Reenen, tel. 0528-231352.

KRINGLOOPWINKEL TE RIJSSSEN

De kringloopwinkel 'de Mors' gevestigd aan de Spoelerstraat 7 te Rijssen blijft tijdens de gehele zomervakantie geopend voor klanten en vakantiegangers. De opbrengst gaat volledig naar de zending, evangelisatie en het werk onder de joden in Israël.

De kringloopwinkel is geopend op dinsdag van 10.00-15.30 uur, donderdag van 10.00-15.30 uur en zaterdag van 10.00-16.00 uur. In de bouwvakvakantie zijn we op zaterdagmiddag gesloten. Zie voor meer informatie: www.kringloopwinkeldemors.nl

ZANGAVONDEN

Emmeloord

Koor- en samenzangavond op **woensdag 15 juli**, aanvang: 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Emmeloord,

m.m.v. gemengd koor Jeduthun uit Genemuiden, gemengd koor Met Hart en Stem uit Emmeloord en vakantiekoor Steenwijk. Collecte bestemd voor de Commissie Vakantieweken voor mensen met een beperking, uitgaande van de Vrouwenbond Geref. Gemeenten. Opening, bijbelvertelling en sluiting door student W. Mouw uit Genemuiden.

Haamstede

Samenzangavond op **woensdag 15 juli**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Haamstede, Ankerweg 10. Spreker: kandidaat W.A. Zondag. Collecte t.b.v. orgelfonds.

FIETSTOCHT OASE TE OUDDORP

Fietstocht (22 km met tussenstop) op **dinsdag 28 juli** ten bate van het diaconaal gastenhuis de Oase te Ouddorp. Startpunt: kwekerij Klepper, Oudelandseweg 27, aldaar. Inschrijven: tussen 18.30 en 19.00 uur. Deelnamekosten: € 2,50 p.p., max. € 10 per gezin. Info: www.diaconaalgastenhuisdeoase.nl

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Kerkdiensten

ZONDAG 12 JULI 2015

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. G. van Manen; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblaserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 18.30 uur stud. M.H. Schot; Amsterdam-Noord 16.00 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 uur stud. H. van der Heiden en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Arnhem 15.30 uur stud. H. Brons; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. C.J. Meeuse; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 19.00 uur ds. W. Silfhout; Bodegraven 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Borssele 14.00 uur ds. C. Sonneveld en 18.00 uur ds. G.J. Baan; Boskoop 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Brakel 15.00 uur ds. W.J. Karels; Breda 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 17.00 uur ds. M.J. van Gelder; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 15.00 uur ds. J. van Laar; Dinteloord 18.30 uur ds. C. Harinck; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. P. Melis; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. B. Labee; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. B. Labee; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. J.S. van der Net; 's-Gravenpolder 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 19.00 uur (H.D.) ds. J.S. van der Net; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 18.30 uur stud. W.A. Zondag; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. J. Schipper en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Herkingen 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Hilversum 10.00 uur ds. W. Visscher en 19.00 uur ds. A. Schot; Hoedekenskerke 14.00 uur (leesdienst) ds. C. van Krimpen; Hoofddorp 9.30 en 15.30 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogeveen 19.00 uur ds. J.B. Zippro; Hoogvliet 18.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. S.W. Janse; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur stud. M.H. Schot; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur stud. W.A. Zondag; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Leerdam 10.00 uur ds. W.J. Karels en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Lelystad 19.00 uur ds. J.

IJsselstein; Meeuwen 14.30 uur ds. E. Bakker; Meliskerke 14.30 uur ds. G. van Manen en 19.00 uur ds. C. Hogchem; Middelburg-Centrum 14.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi en 18.00 uur stud. H. van der Heiden; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 16.30 uur ds. J. Driessen; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. A.J. Gunst; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. J. van Belzen; Nijkerk 14.30 uur ds. A. Verschuure; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. S. Maljaars; Oostburg 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Oosterend 11.30 en 16.30 uur ds. G. Bredeweg; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. C. Hogchem; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Poederrijen 15.00 uur ds. P. Mulder; Poortugaal 16.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Puttershoek 19.00 uur ds. G. Clements; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. M. Joosse; Rijssen-Noord (in de Zuiderkerk) 11.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.00 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. C. Harinck en 19.15 uur ds. H. Hofman; Rotterdam-Centrum 14.30 uur ds. J. Schipper; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. H. Paul en 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Scherpenisse 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 en 16.30 uur zie 's-Gravenhage; Sint Philipsland 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. M. Karens; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 uur stud. H. Brons en 15.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 uur en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 14.00 uur ds. A.J. de Waard; Westzaan 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Wierden 17.00 uur (H.D.) ds. K. Boeder; Woerden 10.00 uur ds. J. Driessen en 15.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J.

van Eckevelde; Zoetermeer 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 uur ds. J. Mijnders en 14.30 uur ds. G. Pater.

DINSDAG 14 JULI 2015

Borssele 19.30 uur ds. C. Hogchem; Drachten 19.30 uur ds. A. Verschuure; Enter 19.30 uur ds. B. Labee; Herkingen 19.30 uur ds. C. van Krimpen.

WOENSDAG 15 JULI 2015

Aalst 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. S. Maljaars; Hilversum 19.45 uur ds. G. Beens; Hoogeveen 19.30 uur ds. J. van Laar; Houten 18.00 uur (huw.bev.) ds. C.G. Vreugdenhil; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. H. Hofman; Kortgene 19.30 uur ds. W.J. Karels; Melissant 19.30 uur ds. S.W. Janse; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G. Hoogerland; Nijkerk 19.30 uur ds. J. Schipper; Nisse 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Oosterend 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Opperdoes 19.30 uur ds. A. Schot; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Oudemirdum 19.30 uur ds. K. Boeder; Rilland-Bath 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Soest 19.30 uur ds. L. Terlouw; Wageningen 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Zwijndrecht 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer.

DONDERDAG 16 JULI 2015

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. J. van Laar; Bodegraven 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Den Helder 19.30 uur ds. A. Verschuure; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. E. Bakker; Naaldwijk 19.45 uur ds. F. Mulder; Oostvoorne 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Uddel 19.30 uur ds. M. Mondria; Westkapelle 19.30 uur ds. M. Karens; Yerseke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

VRIJDAG 17 JULI 2015

Barneveld-Centrum 14.00 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; 's-Gravenpolder 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Hoogvliet 14.45 uur (huw.bev.) ds. L. Terlouw; Krabbendijke 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. Sonneveld; Scherpenzeel 14.15 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure.

ZATERDAG 18 JULI 2015

Vlissingen 14.30 uur (huw.bev.) ds. C.G. Vreugdenhil.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 12 JULI 2015

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Mijn tijden zijn in Uw hand
Psalm 31:16a

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Emmeloord geeft met droefheid kennis van het overlijden van haar oud-ambtsbroeder,

Marius Grisnich

in de leeftijd van 85 jaar.

Met de hem geschonken gaven mocht hij de gemeente van 1969 tot 1973 in alle getrouwheid dienen in het ambt van ouderling.

De Heere ondersteunde zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en trooste hen in het verdriet.

Namens de kerkenraad, ds. P.G. Heijkamp
T. Schultink, preses
P.A. Louwerse, scriba

Emmeloord, 30 juni 2015

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:
Relatieproblemen, Opvoedingsvragen,
Gedragsproblemen, Traumatische ervaring(en),
Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen),
Arbeidsproblemen, Autisme Spectrum Stoornis

Plantageweg 5, 2951 GN Alblasterdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Te huur in Rhenen:
ruime VRIJSTAANDE woning
van alle gemakken voorzien.
5 slaapkamers. Huur incl. g/w/l.
Voor info: 0318-529652.

Boekenmarkten Elspeet
D.V. 18 en 25 juli, 1 en 8 augustus
Aan de Schapendrift vind u weer zo'n 30 kramen met theologische, jeugd- en kinderboeken.
Info: 0184 - 684808
www.vanderwalboeken.nl

Pleeggezinnen gezocht: voor een meisje van 12 jaar en een jongen van 7 jaar. Beiden hebben een beperking in het autistisch spectrum en zijn gebaat bij structuur en duidelijkheid.
Regio Barneveld/ Scherpenzeel.
Tel. 033-2778117.

HARKES
Begrafenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop
www.harkesbegrafenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenissen
0172 - 21 21 22

Auto te klein en tóch op vakantie in het HOCHSAUERLAND?
Kijk voor complete vakantievilla's nabij WINTERBERG met bed-, bad- en keukentextiel incl. eigen wasmachine en droogtrommel op www.GEND-RECREATIE.com van 7 tot 27 pers.

Bruinisse: Gezellige boerderijcamping! 10 min van strand. SAFARITENT/stacaravans/kampeerplaatsen. Boek nu met 30% korting! Ook stalling.
www.dewelblok.nl

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg** ondersteuning?

Agathos is een reformatische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Voor Verantwoorde Boeken!

www.derooboeken.nl

078-6124081

Te huur in Veenendaal:
gemeubileerde woon-/slaapkamer met eigen badkamer en keuken.
Dichtbij station en centrum.
Tel. 0318-516024.

Boekhandel
De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Te huur: 1 of 2 kamers in Rhenen.
Gezamenlijk gebruik van keuken e.d. Voor info: sms mailadres naar 0649408481.

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor akoestische vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Goedeboeken
 nieuw en tweedehands
 Kerkbuurt 30, Sliedrecht
 0184-769003
 www.goedeboeken.nl

Vakantie Oostenrijk:
 Te huur: luxe Chalet en
 Appartementen 2-9 pers.,
 in omg. Saalbach-Hinterglemm/
 Zell am See.
 Info: 0180-322181 / 06-51166845

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
 Scherpenzeel e.o.
 A. Koster
 Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
 3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
 033 277 0555

ES Vakanties
Vakanties in eigen sfeer

Nu LAST-MINUTES. Oostenrijk
stacaravans op gezinscamping.
 Kerkdiensten, recreatieteam, zon,
 water en bergen. Meer info op
 www.es-vakanties.nl
 of bel 055 3030083.

begrafenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda,
 Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
 Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
 T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Heerlijk wonen aan open water in natuurgebied!

Nabij Emmeloord, Drachten en Staphorst (20 min. rijden).
 Ref. kerk en school. Heideblauwtje 11, Wolvega

Vrijstaande woning met kantoorruimte
 en 4 slaapkamers. Zeer gunstig geprijsd:
€ 299.000,- k.k.

woonaccent
 MAKELAARS FRIESLAND

HEERENVEEN Tel: 0513-617090

Dioneth collectie

start met **118.000** pagina's
 nederlandstalige gereformeerde theologie
 - bijbelvertalingen, bijbelcommentaren
 - dogmatiek, catechismus, preken etc. ...

jaarlicentie **24,95** euro
 met gratis update per 3 maanden

www.dioneth.nl voor jaarlicentie
 www.dioneth-collectie voor inlog

ONESIFORUS
 NEDERLANDSE STICHTING
 VOOR CHRISTELIJKE HANDREIKING

De doelstelling van de interkerkelijke stichting is het
 verlenen van geldelijke steun aan, met name vanwege
 gemoedsbezwaren, in financiële moeilijkheden
 geraakte personen, gezinnen e.a.

Voor aanvragen en informatie:
 Onesiforus, p/a Weegje 2, 3295 CT 's-Gravendeel.

**Alle hulpaanvragen worden door een commissie
 getoetst en besproken met de diaconie.**

Om haar doel te realiseren is de stichting afhankelijk
 van giften, collecten en legaten.

U kunt uw bijdrage storten op:
 NL36 RABO 0354 2210 00 of NL76 INGB 0004 1778 00
 t.n.v. penningmeester "Onesiforus" te Stavenisse.

Bestuur:	Comité van aanbeveling:	Adviescommissie:
dr. W.J. op 't Hof (voorz.), W.A. Barth (secr.), C. Vos (penn.), ds. A. den Hartog, G. Hop, J.B. Philibert.	ds. D. Heemskerk ds. T. Klok ds. J. Roos	mr. drs. S. Visser F. Bouman D.C. van der Ploeg

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
 Eminent
 Domus
 Monarke
 Cantilena
 enz.

Ruime ervaring
 in zaal- en
 kerkorgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
 Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbedijkje
 Nederhemert Nrd.
 Papendrecht

www.stolkorgels.nl

**Te koop: ruime, goed onderhouden,
 tussenwoning in kindvriendelijke
 wijk in Wijk en Aalburg.**

Bouwjaar 1997.

Op loopafstand van kerk en winkel-
 centrum. Vraagprijs: € 219.000 k.k.
 Voor meer info: 06 23 47 06 90.

Begrafenisonderneming

De Jongh

H. de Jongh
 P.H. van der Leer
 D.D.E. Meliestede
 M.K. Ligthart

*Voor een waardige en stijlvolle
 verzorging van alleen begravenissen.*

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611154
Waardenburg	0418 - 652039
Werkendam	0183 - 701017
Papendrecht	078 - 8200399
Nieuw - Lekkerland	0184 - 683838

Begrafenisverzorging Schutte-Versteeg, uit
 Papendrecht, en A. G. Boer, uit Nieuw -
 Lekkerland, zijn door ons overgenomen.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Reformatorisch onderwijs is een zaak van school + kerk + gezin!

Eén van de speerpunten voor 2015 is dan ook: Versterken van de relatie met de kerken.
In dat kader is de handreiking 'Verhuur ruimten van kerkgebouwen' opgesteld.
Voor leden op te vragen bij: secretariaat@vgs.nl

Eerste jaars student (TUA)
**zoekt kostadres of kamer in
Apeldoorn** vanaf 20 augustus.
Bel 06 52142330.

**Zoekt u een lieve oppas voor uw
kindsje of een goede schoonmaak-
hulp?** Ik ben spw gediplomeerd en help
u graag. **Omgeving Waddinxveen.**
Bel 0182 748248.

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

**Te huur: ruime eengezinswoning op
de Veluwe in Nunspeet.**

Rustige buurt, dichtbij buitengebied,
centrum en kerken. Voorkeur 2-3
personen. Beschikbaar 8-8-15 t/m
15-8-15. Info: 06-31182944.

Te huur BEEKBERGEN: Onze
2 / 1 kap woning van 17-7 t/m 31-7.
Tel. nr. 0634281283.

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie**
ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteuren: ds. B. Labee, ds. C. Neele

Meditaties
ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131,
2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam

tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk
donderdag vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te
Woerden.

Abonnementsprijzen
(bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 13,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aan-
sprakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Naderen tot de Allerhoogste?

Het valt mij op dat er in dankgebeden soms gezegd wordt 'heb dank' of 'heb eerbiedig dank'. Ook ambtsdragers lijken die gewoonte - die volgens mij uit evangelische kringen afkomstig is - over te nemen. Is dat wel gepaste taal in de toenadering van de Allerhoogste?

Herkenbare praktijk

De vraagsteller raakt hiermee een 'teer' en tegelijk 'herkenbaar' punt. Of dat alleen iets uit 'evangelische kringen' is, laten we maar rusten. Waarschijnlijk is dit de praktijk: aan het slot van een (toch al lange preek?) hoort het dankgebed. In enkele zinnen probeert een dienstdoende ouderling, evangelist of predikant dit gebed te doen. Behalve het belijden van tekort in luisteren en preken, wil men tot uitdrukking brengen dat de Heere goed was voor slechte mensen. Dan volgt die uitdrukking 'heb dank' of iets verzachtend 'heb eerbiedig dank'.

Praktijk der Godzaligheid

De eerlijkheid gebiedt om te zeggen dat onder andere de man naar Gods hart, David, ook uitdrukkingen doet, die wij niet gewoon zijn na te zeggen. Wie zou de woorden van Psalm 32:3a 'Neig Uw oor tot mij, red mij haastelijk' durven naspreken? Of Psalm 40:14b 'HEERE, haast U tot mijn hulp'? Maar deze uitdrukkingen staan wel in een tekstverband waarin de grote nood van de dichter uitdrijft naar de genadetroon! Het gaat daar niet om het 'spoedig' afronden van een preek...

In gedachten zien we de vader aller gelovigen, Abraham, buigen voor de Allerhoogste: 'Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot de Heere, hoewel ik stof en as ben' (Gen.18:27b). Uit die houding proeven we eerbied en hoogachting van een mensje die zichzelf leerde kennen als Adamskind. Iets van die schuchterheid en doorleefde rechteloosheid moet ons treffen. En tegelijk beluisteren we kinderlijke vrijmoedigheid.

Christelijke gebeden

Graag verwijzen we bij deze vraag ook naar de formuliergebeden die achterin de Bijbel zijn opgenomen. We vinden er ook 'een kort formulier des gebeds na de predikatie' en 'een gebed na de leer van de catechismus'. Het laatstgenoemde gebed begint zo: 'O genadige, barmhartige God en Vader, wij danken U dat het U beliefd heeft een verbond der genade op te richten met de gelovigen en hun zaad, hetwelk Gij niet alleen verzegeld hebt door den Heiligen Doop, maar nog dagelijks bewijst, als Gij Uw lof volmaakt uit den mond hunner kinderen, om alzo de wijzen dezer wereld te beschamen. Wij bidden U, vermeerder in hen Uw genade, dat zij in Christus, Uw Zoon, altijd toemenen en wassen, totdat zij Zijn volkomen mannelijke ouderdom in alle wijsheid en gerechtigheid verkrijgen (...)'.

Zullen we in dit licht de uitdrukkingen in onze gebeden, in de binnenkamer, achter de kathedraal en op de preekstoel nog eens overwegen? Met de bede: 'Heere, leer ons bidden en danken'.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@klikSAFE.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'. Graag wel wat geduld.